

УДК 351

М. Ю. Мироненко,
к.е.н, НАДУ при Президентові України

ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ РЕГІОНУ

Розглядається значення, роль і місце управлінських рішень в ефективній реалізації економічного потенціалу регіону.

A value, role and place-making for effective implementation of the economic potential of regions.

Ключові слова: *регіон, економічний потенціал, державні структури, державне регулювання, економічне зростання.*

Вступ

Перспективи розвитку соціально-економічної системи багато в чому визначаються її потенціалом, ефективністю його використання та існуючими умовами господарювання як у країні, так і в регіоні. Його величина характеризує рівень розвитку продуктивних сил і виробничих відносин, визначає конкурентоспроможність країни та її економічну безпеку. Необхідно враховувати, що економічний потенціал, будучи основою функціонування системи господарювання, повинен мати здатність до інноваційного та якісного розвитку для досягнення ефективного рівня формування території, на яку впливають різноманітні фактори зовнішнього середовища. Таким чином, під економічним потенціалом регіону слід розуміти сукупність можливостей і здібностей господарюючих суб'єктів, що діють на його території, на базі наявних ресурсів, забезпечуючи найбільш стійкий розвиток соціально-економічної системи з урахуванням адаптації до зовнішніх умов.

Результати

Економічний потенціал регіону повинен забезпечувати розширене відтворення та вирішення соціальних проблем, що можливо лише за умови активного функціонування та використання всіх його елементів. Одним з таких елементів, який є найбільш важливий, на наш погляд, це організація дієвого механізму управління. Оскільки для ефективного вирішення завдань регіонального розвитку необхідно оцінювати ситуацію в економіці, оптимально використовувати існуючі ресурси, виявляти сильні і слабкі сторони своєї території і в підсумку приймати обґрунтовані управлінські рішення. Все це, ймовірно, здійснити лише за відповідної системи управління [1;4].

Необхідність швидкої адаптації системи управління до мінливих умов посилюється вимогою постійного підвищення ефективності та результативності діяльності державних структур. Пошук додаткових джерел фінансування, ефективне використання складових економічного потенціалу, робота з підвищення рівня життя, забезпечення умов для залучення інвестицій і розвитку бізнесу, все це і є основними напрямками діючої системи управління.

Таким чином, формування економіки регіону визначається, з одного боку, його власним економічним потенціалом, а з іншого боку - здатністю інститутів влади створити ефективні механізми управління. Чим менш розвинений економічний потенціал, тим більш залежним стає регіон від зовнішніх ресурсів та процесу економічної взаємодії з іншими регіонами.

Враховуючи вищевикладене, вважаємо, що доцільно виділити як структурний елемент економічного потенціалу його потенціал управління, оскільки саме від нього більшою мірою залежить системність і комплексний характер розвитку території. Таким чином, структура економічного потенціалу повинна включати наступні складові: природно-ресурсний, виробничий, трудовий, науковий, інвестиційний, рекреаційний, зовнішньоекономічний потенціали і потенціал управління.

Зростання ролі управління в умовах ринкової економіки в результаті отримання адміністративними територіями економічної свободи та повної відповідальності за результати господарської діяльності веде до залучення в сферу управління додаткових ресурсів (трудових, фінансових, матеріальних, інформаційних). Для органів влади важливо те, наскільки це управління дає стратегічні переваги регіону на зовнішньому ринку, посилює його конкурентоспроможність, підтримує громадську значимість та імідж.

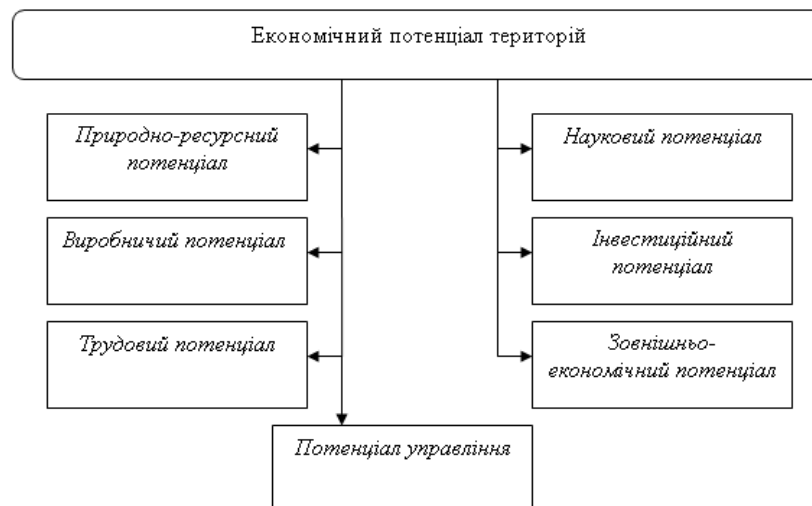

Рис.1 Структура економічного потенціалу території

В якості головного критерію результативності управління виступає рівень ефективності керованого об'єкта. У зв'язку з цим на регіональному рівні в сучасних умовах висувається завдання створення управлінського потенціалу. Його сутність ми визначаємо, як сукупність всіх видів ресурсів, якими володіє і які

використовує регіональна система управління з метою збільшення економічного потенціалу території.

Управлінський потенціал виступає в матеріальній та інтелектуальній формах. До матеріальної форми можна віднести витрати на управління, які визначаються змістом, організацією, технологією та обсягом робіт з реалізації відповідних функцій, види і кількість ресурсів, що використовуються: трудових, інформаційних, матеріально-технічну базу. Інтелектуальна форма включає в себе характер і професіоналізм управлінської праці, кадровий потенціал, методи і технологію управління, якість інформації, організаційні структури, корпоративну культуру, творчий підхід до вирішення управлінських завдань [5].

З точки зору системного підходу до управління, на наш погляд, регіон слід розглядати з двох сторін: як об'єкт державного управління і з урахуванням економічної самостійності, як суб'єкт самоврядування. Місце управлінського потенціалу в системі регіонального управління та її склад представлені на рис. 2.

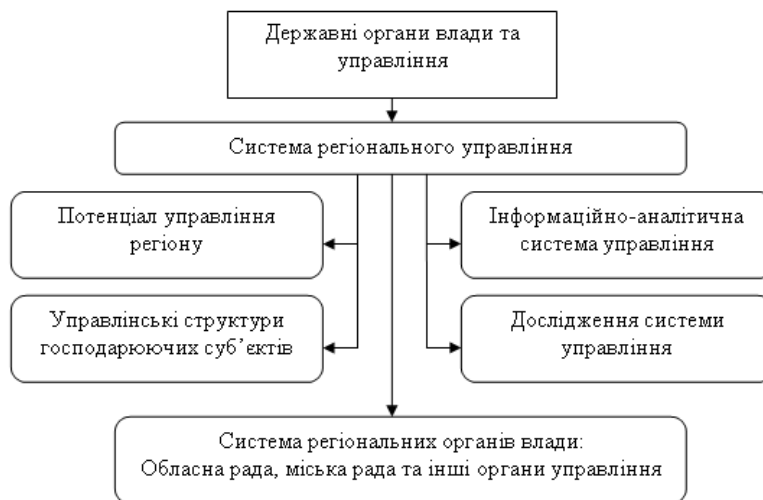

Рис. 2. Система регіонального управління

Як суб'єкт самоврядування регіон володіє наступними ознаками: самостійність по розробці регіональних нормативно-правових документів; затвердження і виконання регіонального бюджету, планів соціально-економічного розвитку; встановленням регіональних податків і зборів; освіта; відповідальність за прийняті рішення.

Кожна територіальна система, та будь-яка її підсистема має свої елементи, блоки, підсистеми і зв'язки між ними, свої специфічні цілі і завдання. Отже, кожен рівень управління має свої особливості, способи і методи впливу.

Система управління складається із суб'єкта та об'єкта управління. Суб'єкт управління (керуюча підсистема) - це учасник процесу управління, сукупність державних, громадських і господарських органів управління. Об'єктом управління (керованої підсистемою) є всі види відносин, що виникають у результаті господарської діяльності між цими суб'єктами та органами регіональної влади. За допомогою механізму управління налагоджується зовнішнє і внутрішнє взаємодія елементів системи управління: по каналах прямого зв'язку до об'єкта управління надходить розпорядча інформація, а по каналу зворотного зв'язку - звітна [1].

Для ефективного самоврядування регіоном на основі оперативної і якісної розробки управлінських рішень суб'єктам управління необхідна чітка і цілісна картина функціонування регіонального господарського комплексу, інформація про яку повинна бути достовірною, своєчасною, оперативно обробленою і централізовано вирішеною. У зв'язку з цим в даний час, в багатьох регіонах, актуальним завданням у сфері управління є необхідність об'єднання всіх інформаційних ресурсів в єдиний простір, що буде платформою для впровадження багаторівневої аналітичної системи управління регіоном. Здатність аналізувати, систематизувати, нагромаджувати й передавати інформацію сьогодні є найважливішим управлінським навиком. Найбільш ефективно така підтримка прийняття управлінських рішень забезпечується використанням нових комп'ютерних технологій. У 2005 році рішенням Верховної Ради був прийнятий Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2006-2015 роки» (прийнятого Верховною Радою України від 16.03.2006р.). Його основна мета - створення методологічної та нормативної бази для повномасштабного застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у суспільстві, бізнесі, діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування.

Система регіонального управління включає дослідження її системи. Необхідність проведення досліджень продиктована постійно мінливими цілями і завданнями функціонування регіонів, що неминує в умовах ринкової конкуренції. Дослідження системи управління включає: виявлення тенденцій; уточнення цілей і завдань розвитку регіону та його підсистем; розкриття чинників, що забезпечують досягнення сформульованих цілей або перешкоджають їм; збір необхідних даних для розробки заходів щодо вдосконалення діючих систем управління; отримання необхідних даних для поєднання сучасних моделей і методів управління до умов конкретного регіону. Отже, дослідження проводяться з метою побудови певної моделі системи управління регіоном.

Система державного управління повинна забезпечувати функціонування і розвиток всього об'єкта управління (регіону). Держава, як вищий суб'єкт управління, здійснює соціально-економічну спрямованість дій системи управління регіону, несе відповідальність за її ефективне функціонування.

Висновки

Таким чином, головним критерієм ефективної реалізації економічного потенціалу території є підвищення оптимальності рішень, які повинні мати політичне забезпечення, носити певну планову спрямованість, виражати інтереси громадської думки.

Ці вимоги необхідно виконувати при аналізі ситуації, формулюванні мети рішення, виборі критерію оптимальності та на інших етапах їх прийняття і реалізації, а невід'ємною умовою ефективності рішень має бути системний розгляд проблем управління, визначення місця і ролі даного висновку в колі інших проблем, у взаємозв'язку з іншими управлінськими операціями.

Список літератури:

- Біла С. Структурна політика в системі державного регулювання трансформаційної економіки. - К.: Вид-во УАДУ, 2001. - 406с.
- Гець В.М. Нестабільність та економічне зростання. - К., 2000. - 344с.
- Занфіров В.А. Становлення державної регіональної політики в Україні // Теорія та практика державного управління: Зб. наук. пр. - Х.: Вид-во ХРІДУ НАДУ "Magistr", 2006. - №3 (12). - С. 36-44.
- Михасюк І.Р., Залого С.М., Сажинець С.И. Основи та важелі державного регулювання економіки. - Львів, 1998. - 235с.
- Орешин В.П. Государственное регулирование национальной экономики. - М.: Юристъ, 1999. - 272с.